

TARİH

Soru Bankası

www.lisedestek.com adresinden
Bilgi Arşivi Yayınları Soru bankaları ile
Denemelerinin Örnek PDF'lerine,
Akıllı tahta uygulamalarına
ve diğer içeriklerine ulaşabilirsiniz.

1

TYT

YAZARLAR

Hülya ÖZATEŞ

Mehmet Ali CEMİLOĞLU

Behçet ÖNDER

EDİTÖR

Zehra CEMİLOĞLU

REDAKTÖR

Hilâl SÜKÜT

DİZGİ BİRİMİ

Buse GÜNGÖR

Gökhan ÇAKI

Yayın Koordinatörü

Mehmet Ali CEMİLOĞLU

SOSYAL MEDYA ADRESLERİ

bilgi.arsivi.yayin

Bilgi Arşivi Yayınları

bilgirarsiviyay@gmail.com

@BILGIARSIVİYAYINLARI

bilgiarsiviyayinlari

aalicemiloglu@gmail.com

0541 614 82 49

ISBN: 978-625-97936-2-7

TEST SAYISI: 113

SORU SAYISI: 1.137

DENEME SAYISI: 6

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

Bilgi Arşivi Yayınları yazar Kadrosu tarafından hazırlanan TYT Tarih Soru Bankası, YKS sürecinde sizlere en büyük yardımcı kaynaklardan biri olacak şekilde özenle hazırlandı. Milli Eğitim Bakanlığı kazanımlarına tam uyumlu olarak oluşturulan bu kitap, müfredata uygun ve kazanım dışı soru içermemektedir.

Kitabımız, 240 sayfa boyunca sizlere tarih bilgisini pekiştirecek ve sınavda karşılaşılabileceğiniz soru tiplerine hazırlayacak 1137 sorudan oluşmaktadır. 113 test ve 6 deneme sınavı ile donatılmış bu kaynak, yeni nesil sorulara da yer vererek, sınavın gerektirdiği analitik düşünme ve problem çözme becerilerinizi geliştirmeyi hedeflemektedir.

Anlaşılır ve akıcı bir dille yazılmış olan bu kitap, tarih dersine olan ilginizi artıracak ve netlerinizi yükseltmenize katkı sağlayacaktır. Her bir sorunun, sınavda karşınıza çıkabilecek zorluk seviyelerine uygun olarak hazırlanmış olması, sınav stresini azaltmanıza ve kendinize olan güveninizi artırmanıza yardımcı olacaktır.

Başarıya giden yolda sizlere rehberlik edecek bu değerli kaynağı kullanarak, hedeflerinize bir adım daha yaklaşacağınıza inanıyoruz. Hepinize başarılar dileriz!

Kitabın hazırlanması aşamasında bizlerden desteğini esirgemeyen Mesut KURT hocamıza teşekkürü bir borç biliriz.

YAYIN KOORDİNATÖRÜ
MEHMET ALİ CEMİLOĞLU

İÇİNDEKİLER

Ön Söz	
İçindekiler	

BÖLÜM 1

Bölüm Özeti	6
Tarih ve Zaman	7
İnsanlığın İlk Dönemleri	17
Orta Çağ'da Dünya	27
İlk ve Orta Çağ'da Türk Dünyası	37
İslam Medeniyeti'nin Doğuşu	49
Türklerin İslamiyet'i Kabulü Ve İlk Türk	
İslam Devletleri	59
Bölüm Tekrar Testleri	65

BÖLÜM 2

Bölüm Özeti	68
Yerleşme Ve Devletleşme	
Sürecinde Selçuklu Türkiyesi	69
Beylikten Devlete Osmanlı Siyaseti	75
Devletleşme Sürecinde Savaşçılar ve Askerler	81
Beylikten Devlete Osmanlı Medeniyeti	87
Dünya Gücü Osmanlı (1453 – 1600)	91
Sultan ve Osmanlı Merkez Teşkilatı	97
Klasik Çağ'da Osmanlı Toplum Düzeni	101
Bölüm Tekrar Testleri	105

BÖLÜM 3

Bölüm Özeti	110
Değişen Dünya Dengeleri Karşısında	
Osmanlı Siyaseti (1595-1774)	111
Değişim Çağında Avrupa ve Osmanlı	117
Devrimler Çağında Değişen Devlet-	
Toplum İlişkileri	121
Uluslararası İlişkilerde Denge	
Stratejisi (1774 - 1914)	127
XIX ve XX. Yüzyılda Değişen	
Sosyo-Ekonomik Hayat	141
Bölüm Tekrar Testleri	149

BÖLÜM 4

Bölüm Özeti	152
20. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti ve Dünya	153
Millî Mücadele	165
Atatürkçülük ve Türk İnkılabı	187
İki Savaş Arasındaki Dönemde Türkiye ve Dünya	205
II. Dünya Savaşı Sürecinde Türkiye ve Dünya	215
II. Dünya Savaşı Sonrasında Türkiye ve Dünya	219
Toplumsal Devrim Çağında Dünya ve Türkiye	223
21. Yüzyılın Eşiğinde Türkiye ve Dünya	227
Bölüm Tekrar Testleri	230
TYT Tarih Denemeleri	233

BÖLÜM 1

Konu Başlıkları

- Bölüm Özeti
- Tarih ve Zaman
- İnsanlığın İlk Dönemleri
- Orta Çağ'da Dünya
- İlk ve Orta Çağlarda Türk Dünyası
- İslam Medeniyetinin Doğuşu
- Türklerin İslamiyet'i Kabulü ve İlk Türk İslam Devletleri

Bölüm Özeti

- İnsan ve insan topluluklarının yaşayışları ile neden olduğu olaylar ve olgular tarihin konusunu oluşturur. Tarihin konusu insandır ve insanın olmadığı yerde tarih de olmaz. İnsanoğlunun meydana getirdiği faaliyetler, değişimler ve eserler tarihin konusudur.
- Bir tarihçi, siyasi, askerî, kültürel, sosyal veya biyografik çalışmalar yaparken coğrafya, sosyoloji, felsefe, ekonomi, kronoloji, etnografya, hukuk, heraldik, arkeoloji, sanat tarihi, dil bilimi gibi farklı bilim dallarından yararlanır. Yazıdan önceki dönemin aydınlatılabilmesi için en önemli unsur arkeolojik araştırmalar sonucunda elde edilen araç ve gereçlerdir.
- Sümerlerin yazıyı icadı tarihî çağların başlangıcı kabul edilmiş ve bu yazının Akad, Babil, Asur, Hitit, Urartu ve Persler tarafından kullanılmasıyla bilgi aktarımı kolaylaşmıştır.
- Piktografik yazıda avuç içine sığabilecek bir kil tablet üzerine kareler çizilir ve anlatılmak istenenler sembollerle verildi. Yazı yaygınlaştıkça semboller giderek küçülmüş ve işaret kümeleri hâline gelmiştir. İşaretler çiviye benzetildiği için bu yazıya “Çivi Yazısı” denilmiştir. Fenikelilerin icat ettiği harf alfabesi zamanla İbrani, İyon, Frig, Lidya, Yunan ve Romalılar tarafından kullanılmış; bu alfabe Latin, Arap ve Kiril alfabelerinin temelini oluşturmuştur.
- İlk Çağ’da Dicle ve Fırat nehirleri arasında kalan bölgeye Mezopotamya denir. Bölgede taş az olduğundan sadece tapınak yapımında taş kullanılmış genelde ise çamurdan yapılan kerpiç tuğlalar kullanılmıştır. Bu nedenle çok az eser günümüze kadar ulaşabilmiştir. Çünkü kerpiç malzemenin yapılan eserler zamanla coğrafi şartların etkisiyle kaybolmuştur. Mezopotamya, göç yolları üzerinde bulunması, topraklarının verimli olması, iklimin elverişli olması, ırmaklarından sulama yapılabilmesi gibi nedenlerle birçok medeniyete ev sahipliği yapmış; medeniyetlerin en önemli geçim kaynakları da tarım olmuştur.
- İlk Çağ’da Mezopotamya’da iki kavim yaşamış bunlar da beş devlet kurmuştur. Orta Asya kökenli Sümerler Sümer ve Elam devletlerini, Arap Yarımadası kökenli Samiler Akad, Babil ve Asur devletlerini kurmuşlardır. “Güneş’in doğduğu yer” anlamına gelen Anadolu’nun MÖ 3000’lerden itibaren birçok medeniyete ev sahipliği yaptığı bilinmektedir. İlk Çağ’da Anadolu’da Hatti, Hitit, Lidya, İyon, Frig ve Urartu Uygarlıkları yaşamıştır.
- Orta Çağ 375 yılında Kavimler Göçü ile başlamış, 1453 yılında İstanbul’un Fethi ile sona ermiştir. Bu dönemin başlarında Roma, Sasani, Vizigot imparatorlukları yıkılmış, İslamiyet Asya, Afrika ve Avrupa’da geniş yayılma alanları bulmuş, Türkler İslam’ın koruyucusu konumuna yükselmiş, İslam dünyasına yönelik Haçlı Seferleri düzenlenmiş, Moğollar geniş bir imparatorluk kurmuş ve Avrupa’da Yüzyıl Savaşları yaşanırken Anadolu’da Osmanlı Devleti gelişip güçlenmiştir.
- Orta Çağ’da Ticaret Yolları: İpek Yolu, Çin, Orta Asya ve Orta Doğu ile Batı ülkeleri arasındaki transit kara ticaretindeki bu yol, Çin’den başlayıp Orta Asya’yı geçerek Hazar Denizi, İran, Kafkaslar ve Anadolu üzerinden Avrupa’ya uzanmıştır. Baharat Yolu, Hindistan’dan başlayarak Orta Doğu, Anadolu, Karadeniz ve Akdeniz’den Avrupa’ya ulaşan ticaret yoludur. İpek Yolu üzerinde kurulan Turfan, Aksu, Kaşgar, Hotan, Yarkent gibi şehirlere hâkim olmak için bölgede sürekli siyasi ve askerî mücadeleler olmuştur. Kürk Yolu, Don Nehri’nin denize döküldüğü yerden başlayıp Ural Dağları ve Güney Sibirya ormanları sınırından Altaylara, Sayan Dağları üzerinden Çin’e ve Amur Nehri’ne ulaşan yoldur. Kral Yolu, Anadolu’da Efes’ten başlayıp Mezopotamya’da Sus şehrine kadar ulaşan Persler tarafından yapılmış ticaret yoludur.
- Türk adı; Çin kaynaklarına göre “miğfer”, Kaşgarlı Mahmut’a göre “olgunluk çağı”, A. Wamberg’e (Vambrey) göre “türemek”, Ziya Gökalp’e göre “kanun ve nizam sahibi” anlamına gelmektedir. Türk kelimesi siyasi anlamda ilk olarak VI ve VII. yüzyıllarda Kök Türk Devleti tarafından kullanılmıştır. Eski Türk toplumunun sosyal yapısı; oğuş (aile), urug (aileler birliği), boy (ok), budun (millet) ve il (devlet) şeklinde birbirine sıkı sıkıya bağlı olan unsurlardan meydana gelmiştir.
- Orta Asya; Gobi, Taklamakan, Karakum gibi çöllerden, geniş bozkırlardan ve ıssız düzlüklerden oluşmuştur. Ayrıca büyük bir bölümü kapalı havza olan Orta Asya’da yer yer yüksekliği 7000 metreyi aşan sıradağlar, büyük çukurlar ve göller yer almıştır. Kışı çok soğuk ve kar fırtınalı, yazı ise genellikle sıcak ve kurak olan Orta Asya bozkırları, bölgede yaşayan kavimleri etkilemiş ve yaylak-kışlak hayatına dayalı konargöçer hayat tarzının ortaya çıkmasını sağlamıştır. Yaşanılan coğrafyanın etkisiyle konargöçer hayat tarzına sahip olan Türkler hızlı organize olabilen savaşçı bir toplum yapısına sahiptir.
- Hz. Muhammed’e 610 yılında Allah tarafından Cibrail aracılığı ile ilk vahiy gönderilmiş böylelikle peygamberlik görevi başlamıştır. Hz. Muhammed’in vefatından sonra İslam devletinin başına Hz. Ebubekir geçmiştir. Daha sonra sırasıyla Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali Halife olmuştur. Dört Halife Dönemi’nde İslam dünyasının başına geçen kişilerle iş başına geldiği için bu döneme “Cumhuriyet Dönemi” adı da verilir.
- Emeviler Dönemi’nde babadan oğula geçen saltanat modeli uygulandı. Arap milliyetçiliği (mevali) politikası izlendi. Arapça resmî dil hâline getirildi, ilk İslam parası bastırıldı.
- Ümmetçi politika uygulayan Abbasi Devleti, Harun Reşid zamanında en parlak günlerini yaşamıştır. Bu dönemde ziraat, ticaret, bilim ve eğitim düzeyi artmış; Bağdat, Doğu’nun en büyük ve en önemli ekonomik merkezi hâline gelmiştir.
- Karahanlılar, Uygur Devleti’nin 840 yılında Kırgızlar tarafından yıkılmasından sonra Karluk, Yağma, Çiğil ve Tuhsi Türkleri tarafından Türkistan’da kurulmuştur. (840 - 1212) Bilge Kül Kadir Han tarafından Balasagun merkez olarak kurulmuştur.
- Gazneliler (963-1187), Abbasilerden ayrılarak Maverâünnehir’de kurulan Samanoğullarının Horasan valisi Alp Tekin, bu devletin zayıflaması üzerine Gazne şehrini başkent yaparak devleti kurmuştur. Gaznelilerin en parlak dönemi Sultan Mahmud zamanıdır. Sultan Mahmud; Hindistan’a seferler düzenleyerek bölgede İslamiyet’i yaymış, Abbasilere baskı yapan Büveyhoğulları üzerine sefer düzenlemiştir.
- Türk-İslam devletlerinde ilk edebi eserlere Kutadgu Bilig, Divan-ı Lügati’t Türk, Divan-ı Hikmet, Atabetü’l Hakayık, Siyasetname ve Şehname örnek olarak verilebilir.
- X. yüzyılda Oğuzlar tarafından Maverâünnehir Bölgesi’nde kurulan Oğuz Yabgu Devleti’nde subaşı görevinde bulunan Selçuk Bey, Oğuz yabgusuyla arasının açılması üzerine kendisine bağlı olan Kınık Boyu’nu alarak güneydeki Cend şehrine yerleşmiştir. 1040 Dandanakan Savaşı ile kuruluşunu resmileştirmiş, 1071 Malazgirt Savaşı ile Anadolu’nun kapılarını Türklere açmış ve 1141 Katvan Savaşı ile de yıkılış sürecine girmiştir.

Büyük Selçuklu Devleti’nin Yıkılmasıyla Ortaya Çıkan Devletler ve Atabeylikler

Devletler

- Türkiye Selçukluları (1071 - 1308)
- Kirman Selçukluları (1048 - 1187)
- Irak Selçukluları (1118 - 1194)
- Suriye Selçukluları (1069 - 1118)

Atabeylikler

- Şam Atabeyliği (Böriler) (1104 - 1154)
- Musul ve Halep Atabeyliği (Zengiler) (1127 - 1223)
- Azerbaycan Atabeyliği (İldenizliler) (1148 - 1225)
- Fars Atabeyliği (Salgurlular) (1148 - 1286)

1. Tarih bilimi, geçmişini anlamak ve yorumlamak için özel yöntemler geliştirmiştir. Fen ve doğa bilimlerinin tımdengelim ve tümevarım yöntemleri, tekrarlanabilir ve evrensel olarak doğrulanabilir olgulara dayanırken tarih, benzersiz olayları ve insan faktörünü merkezine alır. Bu nedenle tarihî yöntemler, eleştirel yaklaşım, yorumlama ve çok kaynaklı analiz gibi farklı yaklaşımları içerir. Tarih, bu yöntemlerle geçmişin karmaşıklığını ve insan deneyiminin zenginliğini ortaya koyar.

Bu metne göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Tarih biliminin kültürel yönü diğer bilimlere göre daha ağır basar.
B) Tarih, insanı her yönüyle ve bütün yaptıklarıyla anlamaya ve anlatmaya çalışır.
C) Tarihî olayların farklı kaynaklardan analiz edilmesi gerekir.
D) Tarihçi, çalışmalarında farklı bilim dallarından yararlanır.
E) Tarihî olaylar arasında kesin bir bağlantı kurmak mümkün değildir.

2. Tarihî olayların incelenmesinde olayın geçtiği yerin ve zamanının bilinmesi, araştırmacının üzerinden belli bir sürenin geçmesi gereklidir.

Bu durumun nedenleri arasında;

- I. objektif bir değerlendirme yapılabilmesi,
II. dönemin koşullarının göz önünde bulundurulması,
III. tüm belgelere ulaşılabilmesi

amaçlarından hangilerinin olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

3. Tarihî olayları bugünkü değer yargılarıyla değerlendirmekten ve sebepleri sonuçlara göre genellemekten uzak durmak gerekir. Mesela XV. yüzyıl Osmanlı Devleti'nin anlatıldığı bir filmde saray mutfağında domates doğranması buna örnektir. Çünkü domates XIX. yüzyılın ilk çeyreğinde Osmanlı saray mutfağına girmiştir. Başka bir örnek ise "Coğrafi Keşifleri iyi değerlendiremeyen Osmanlılar büyük bir fırsatı kaçırmıştır." iddiasını zamanın koşulları içinde incelemek yerine bugünkü teknolojik gelişmeler bağlamında tartışmak konuyu anlaşılabilir hâle getirir.

Metinde vurgulanan tarihsel yanlışlığı hangi kavram ile açıklanabilir?

- A) Anakronizm B) Millî Kimlik C) Kaynak
D) Arkeoloji E) Kronoloji

4. Konya ilinin Çumra ilçesinde yer alan Çatalhöyük, 1958 tarihinde keşfedilmiştir. Çeşitli aralıklarla yapılan bilimsel kazılar günümüzde de kapsamlı olarak devam etmektedir. Olağan dışı sanatıyla hayranlık uyandıran Neolitik Kent Çatalhöyük'te ilk buluntular MÖ 7400 yıllarına tarihlenmektedir. Kent, medeniyetin ve ziraatin temellerini anlamamızda uluslararası anahtar olarak tanımlanmaktadır. Çatalhöyük'ün Neolitik yerleşim tarzı ve kent planının eşitlik ideallerini yansıttığına inanılmaktadır.

Bu metinde tarih biliminin;

- I. neden-sonuç ilişkisi kurma,
II. yer ve zaman belirtme,
III. belge sunma

özelliklerinin hangilerinden söz edilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

5. Mühimme Defterleri; Osmanlı Devleti'nin danışma kurulu olan Divan-ı Hümayun'da kararlaştırılan hususlar üzerine padişahın onayı alındıktan sonra düzenledikleri fermanların suretlerinin kaydedildiği defterlerdir. Bu defterlere toplantılarında görüşülen iç ve dış sorunlara ait siyasi, askerî, sosyal ve iktisadi önemli kararlar kaydedilmiştir.

Bu defterlerin incelenmesinde tarihe yardımcı olan bilim dalları ve nasıl bir kaynaktan faydalanılması gerektiği aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Epigrafi / İkinci Elden Kaynak
B) Epigrafi / Birinci Elden Kaynak
C) Heraldik / Birinci Elden Kaynak
D) Paleografya / İkinci Elden Kaynak
E) Paleografya / Birinci Elden Kaynak

6. Bolu çeşmeleri ile ilgili araştırma yapan bir tarihçi; bazı çeşmelerin toprak altında kaldığını, bazı çeşmelerin kitabelerinin okunamaz olduğunu, bazılarının da yanlarından eski paraların çıktığını görmüştür.

Metne göre, bu tarihçi araştırmasında aşağıdaki tarihe yardımcı bilim dallarının hangisinden yararlanmamıştır?

- A) Nüvizmatik B) Arkeoloji C) Epigrafya
D) Paleografya E) Antropoloji

7. Antalya çevresinde bulunan Karain, Beldibi ve Belbaşı mağaralarında yapılan kazı çalışmalarında mağara duvarlarına yapılmış resimlerin olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra kadın heykelcikleri ve süs eşyaları olarak fildişinden yapılmış çeşitli takılar da bulunmuştur.

Bu bilgilere göre;

- I. sanat anlayışının olduğu,
- II. kadının yönetimde etkili olduğu,
- III. yerleşik yaşama geçildiği

yorumlarından hangilerine ulaşılamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

8. Tarih geçmişte yaşayan insan topluluklarının birbirleriyle olan ilişkilerini yer ve zaman göstererek, sebep - sonuç ilişkisi içerisinde, belgelere dayanarak objektif şekilde inceleyen sosyal bir bilimdir.

Buna göre;

- I. göçler,
- II. kuraklık,
- III. savaşlar

konularından hangileri tarihin çalışma alanına girer?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

9. İlk ve Orta Çağlardaki toplumların çoğunda müşterek bir kurum olan kölelik, varlığını binlerce yıl sürdürmüştür. Bu konuda ünlü Romalı Hukukçu Gaius: "Köleler sahiplerinin hâkimiyeti altında bulunurlar. Bu hâkimiyet kavimler hukukuna ait bir hâkimiyettir çünkü bütün milletlerde, köle sahiplerinin köleleri üzerinde hayat ve ölüm hakkına sahip olduklarını açıkça görebiliriz." diyerek eski dünyada kölelik hakkındaki genel kanıyı belirtmiştir.

Bu durumun tarih araştırmalarında tarafsızlığın sağlanmasında aşağıdakilerden hangisinin önemi ni daha çok artırdığı savunulabilir?

- A) Tarihî olayların, o günün şartlarıyla değerlendirilmesinin
B) Olayın meydana geldiği yer ve zamanın belirtilmesinin
C) Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurulmasının
D) Olayın geçtiği yerde araştırma yapılmasının
E) Olayın üzerinden belli bir süre geçmesinin

10.

Kaynak	
Tarihî bilgiye kaynaklık eden malzemelerdir.	
Birinci El Kaynaklar (Ana Kaynak)	İkinci El Kaynaklar
Olayın geçtiği döneme ait belge ve buluntulardır. Kitabe, abide, arkeolojik buluntu, para vb.	Olayın geçtiği döneme yakın ya da o dönemin kaynaklarından faydalanılarak meydana getirilen eserlerdir.

Bu tablodaki bilgilerden hareketle;

- I. Osmanlı Kadı sicilleri,
- II. Orhun Kitabeleri,
- III. Tarihte Usûl (Zeki Velidi Togan),
- IV. Anallar

gibi kaynak türlerinden hangileri diğerlerinden farklıdır?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

11. Filoloji, tarihsel ve kültürel bağlamda dillerin nasıl geliştiğini ve değiştiğini anlamamıza yardımcı olur. Tarihî metinlerin ve belgelerin doğru bir şekilde okunması, yorumlanması ve anlaşılması konusunda kritik bir rol oynar.

Buna göre filolojinin tarih bilimine;

- I. yazılı belgelerin değerlendirilmesi,
- II. farklı bölgelere göç eden ulusların belirlenmesi,
- III. kültürel mirasın korunmasına ve aktarılmasına katkıda bulunması

durumlarından hangilerinde yardıma olabileceği savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

12. On İki Hayvanlı Türk Takvimi, eski Türk uygarlıklarının astronomik gözlemleri sonucunda oluşturduğu önemli bir kültürel mirastır. Türklerin kozmografya ile uğraşıp takvimlerini ilme uygun şekilde düzelttikleri bilinmektedir.

Buna göre, bozkırda konargöçer hayat tarzını benimseyen Türklerin bir takvim oluşturmalarında aşağıdakilerden hangisinin daha etkili olduğu söylenebilir?

- A) Nehirlerin taşma zamanını hesaplamak
B) Ticari faaliyetlerin artırılmasını sağlamak
C) Güneş ve Ay tutulmalarının zamanını belirlemek
D) Yaylaya ve kışlağa zamanında geçiş yapabilmek
E) Kazancı yüksek olan tarım ürününü tespit etmek

1. Alacahöyük'te bulunan ve MÖ 2500 yıllarına ait olan kılıç, dünyanın en eski kılıcı olarak bilinmektedir. Ancak 1996 yılında Malatya yakınlarındaki Aslantepe kazı bölgesinde, bir prens veya yönetici mezarının içinde MÖ 3300 - 3000 yıllarına ait olduğu tespit edilen üzerleri işlemeli kılıçlar bulunmuştur.

Bu metinden hareketle;

- I. yeni belge ve bulguların eski bilgi ve belgelerin geçerliliğini ortadan kaldırdığı,
- II. tarihî konularda kesin ve mutlak hükümlerin konulamayacağı,
- III. yapılan arkeolojik çalışmaların, eski bilgilerin yanlışlığını kanıtladığı

yorumlarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. "Dinlerin, kültürlerin kardeşliğini simgeleyen Antakya: Ezan, Çan, Hazzan" konulu araştırma yapmak isteyen bir tarihçinin, gerekli kaynaklara başvurmasından sonra öncelikle takip etmesi gereken yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplanan verileri sınıflandırmak
B) Verilerin güvenilirliğini tespit etmek
C) Verilerin kaynak açısından yeterli olup olmadığının kontrol etmek
D) Bilgilerin farklı kaynaklarda ne şekilde yer aldığına bakmak
E) Tahlil edilen ve eleştiri süzgecinden geçen verileri birleştirmek

3. Tarih yazıcılığı, geçmişte meydana gelen olayları kaydetme, düzenleme, yorumlama ve analiz etme sürecidir. Tarih yazıcıları, çeşitli kaynakları kullanarak belirli bir dönem, olay veya kişinin tarihini yazılı hâle getirirler.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi tarih yazıcılığına örnek olarak gösterilemez?

- A) Hitit Anaları
B) Kütahya Hitit Tabletleri
C) Asur Kral Listesi
D) Mısır Piramitleri
E) Bizans Kronikleri

4. Tarihî bir olayla ilgili bilgi veren her türlü malzemeye kaynak denir. Tarihî bilgilerin doğru ve güvenilir olması için tarihî olayların ilgili kaynaklara başvurularak öğrenilmesi gerekir. Tarihî olayın geçtiği döneme ait her türlü belge ve bulgu daha doğru ve güvenilir bilgi edinilmesini sağlar.

Bu metinden hareketle aşağıdaki kaynaklardan hangisi doğru ve güvenilir bir tarih anlayışı için daha az kullanılır?

- A) Destanlar B) Kitabeler
C) Seyahatnameler D) Arkeolojik kalıntılar
E) Paralar

5. Tarih bilimi geçmişten günümüze meydana gelen olay ve olguları kronolojik bir süreçte ele alır. Böylece bireylerde çok yönlü düşünme yeteneği gelişir ve bireyler tarihî süreçte meydana gelen değişimleri ve süreklilikleri algılar.

Bu metne göre tarih biliminin aşağıdakilerden hangisine ortam hazırladığı savunulabilir?

- A) Olay ve olgular arasında neden-sonuç ilişkilerinin ortaya konulmasına
B) Olayların yer ve zamanının belirtilmesine
C) Olayların araştırılmasında birinci elden kaynaklardan faydalanılmasına
D) Bir olayın, tarihin konusu olabilmesi için üzerinden belli bir sürenin geçmesine
E) Sadece insan ve insan toplulukları arasında yaşanan olaylarla ilgilenmesine

6. İnsanın geçmişini, doğayla mücadelesini, sosyal ilişkilerini ve inançlarını anlamak, geçmişten günümüze ulaşan izlerin incelenmesiyle mümkündür.

Buna göre, insanoğlunun geçmiş yaşamı hakkında yargılara ulaşabilmek için aşağıdaki alanların hangisinde araştırma yapılması beklenmez?

- A) Mezarlar
B) Tapınaklar
C) Yerleşim yerleri
D) Maden yatakları
E) Kullandığı araç gereçler

7. Tarih öncesi dönemlerde görülen;

- I. avcılık ve toplayıcılığın yapılması,
- II. neolitik devrimin gerçekleşmesi,
- III. madenlerin işlenmesi

gelişmelerinin kronolojik sıralaması aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) I, II, III B) I, III, II C) III, I, II
D) II, III, I E) III, II, I

8. "Coğrafi konum, toplumların hayat tarzlarını ve uğraş alanlarını belirler." **yargısına aşağıdakilerden hangisi kanıt olarak gösterilemez?**

- A) Toplumların farklı geçim kaynaklarına sahip olması
B) Bazı toplumların göçebe yaşam tarzını sürdürmesi
C) İklim değişiklikleri sonucunda bazı ulusların göç etmesi
D) Toplumların gelişmişlik düzeyinin aynı olmaması
E) Çok uluslu devletlerin kurulması

9. Bazı tarihçiler olayların tamamen dinî faktörlerden kaynaklandığını iddia etmekte ve tarihî olaylara bu perspektiften bakmaktadır.

Bu yaklaşımın;

- I. olayların bütün yönleriyle araştırılması,
- II. ekonomik ve siyasi olayların etkisinin açıklanması,
- III. din ve inanç sistemlerinin farklı yerlere yayılması

durumlarından hangilerini engelleyebileceği savunulabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Tarih öncesi dönemlere ait olan iki farklı uygarlık merkezinde, sanat anlayışları ve kullanım amaçları aynı olan araç ve gereçler bulunmuştur.

Bu bilgiye göre;

- I. İki uygarlık arasında uzun süreli savaşlar yaşanmıştır.
- II. İnsanların ihtiyaçları birbirine benzemektedir.
- III. İki uygarlık arasında kültürel etkileşimler olmuştur.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. **Özgür:** Tarihe yardımcı bilimlerden bazıları Tarih Öncesi Dönemi aydınlatmak için kullanır.

İrfan: Bu bilim dallarından bazıları ise yalnız Tarihî Devirlerin araştırılması sürecinde kullanılır.

Aşağıda verilen tarihe yardımcı bilimlerden hangisi İrfan'ın ifadesine örnek olarak verilebilir?

- A) Paleografya B) Arkeoloji
C) Antropoloji D) Coğrafya
E) Kimya

Bilgi Arşivi

Geçmişteki insan topluluklarının zaman içinde birbirleri ile olan siyasi, askerî, ticari, ekonomik vb. ilişkilerini yer ve zaman göstererek, sebep-sonuç ilişkisi içerisinde belgelere dayandırarak, objektif (tarafsız) olarak inceleyen, sosyal bilime **tarih** denir. Yazılı kaynaklar, en güvenilir tarihî kaynaklardır. Yıllıklar, kitabeler, paralar, seyahatnameler, kronikler ve şecereler bunların örnekleridir. Güneş yılı esaslı takvimi daha çok yerleşik hayat yaşayan ve tarımla uğraşan toplumlar kullanmıştır.

Yüzyıl hesaplamalarında verilen tarih bir ve iki basamaklı sayıdan oluşuyor ise I. yüzyıldır. Üç basamaklı sayıdan oluşan bir tarih ise yüzler basamağına bir eklenir. Dört basamaklı sayıdan oluşan bir tarih ise binler ve yüzler basamağındaki sayılar iki basamaklı kabul edilir ve bu sayıya bir eklenir.

1. Millî ve toplumsal kimliğin oluşmasında dil ana etkenidir. Bunun yanında tarih birliği, dinî inanışlar, devlet yapıları, coğrafi birliktelik, musiki ve ülkü birliği de millî şuurun oluşmasında önemlidir. Tarih bilimi sayesinde geçmiş hakkındaki aktarımlar, milletlerin ortak hafızasını biçimlendirir. Bu nedenle tarih kitapları, sadece milletlerin kendi tarihinden bahsetmez; diğer toplumlarla etkileşimler yaşandığı hakkında da güçlü bir bilinç oluşturur.

Bu metni aşağıdaki özlü sözlerden hangisi destekler?

- A) "Hafıza yoksa kimlik yoktur; kimlik yoksa ulus yoktur."
A. Smith
- B) "Gerçek bir tarih için kaynaklara gitmek, kaynakları iyi tenkit edip değerlendirmek gerekir."
H. İnalcık
- C) "Gerçeğin ne olduğu belgelerde saklıdır ve gerçek ancak belgelerin eleştirisiyle ortaya çıkar."
L. Ranke
- D) "Büyük devletler kuran ecdadımız büyük ve şumullü medeniyetlere de sahip olmuştur. Bunu aramak, tetkik etmek, Türklüğe ve cihana bildirmek bizler için bir borçtur."
Atatürk
- E) "Tarih, gerçeği araştırmak ve olayların sebeplerini bulup ortaya koymaktır. Olayların ilkeleri incedir, nitelik ve sebepleri hakkındaki bilgi derindir."
İbn-i Haldun

2. Toplum, kendisini oluşturan bireylerin bir kimlik etrafında toplanmasıyla oluşur. Kimlik; insanların düşünme, kendilerini ifade etme ve geliştirme biçimlerinin "değişmez karakteri" olarak tanımlanabilir. Kimlik olmazsa toplumun sürekliliği de söz konusu olamayacaktır.

Bu kimliğin biçimlenmesinde aşağıdakilerden hangisinin katkısından söz edilemez?

- A) Topluluk bilincinin
B) Millî ve tarihî değerlerin
C) Yenilikleri takip edebilmenin
D) Bireylerin kimliği sahiplenmesinin
E) Toplumsal hafızadan yararlanmanın

3. "Millî ve toplumsal kimliğin oluşmasına katkı sağlar. Kişinin kendi yaşam deneyimlerinden hareketle tarihin rolünün farkında olmasıdır. İnsanların kendilerinde ve dünyada gerçekleşen değişimlere uyum sağlamasına da yardımcı olur..."

Bu metinde aşağıdakilerden hangisiyle ilgili bilgi verildiği söylenebilir?

- A) Tarihin yöntemiyle
B) Tarihin tanımla
C) Tarihin kapsamıyla
D) Tarihin bilinciyle
E) Tarihin kaynaklarıyla

4. Toplumlarda millî ve toplumsal kimlik oluşması için tarih bilincinin oluşması bir zorunluluktur. Tarih bilinci, bireyin gerek sosyalleşmesinin gerekse kendi yaşam deneyiminin etkisiyle tarihin farkında olmasıdır. Tarih bilincine sahip kişiler, tarihle ilgili bilgileri eleştirel değerlendirmeye tabi tutar. Bu sayede insanlar, tarihî metinleri analiz ederken doğru-yanlış ayrımını yapabilme becerisini geliştirir.

Bu bilgilerden hareketle tarih biliminin toplumları aşağıdakilerden hangisi yönüyle etkilediği savunulamaz?

- A) İnsanların topluma uyum sağlaması
B) Bireylerde araştırma ve kanıt kullanma becerisinin artması
C) Tek tanrılı dinlere inanılması
D) Toplumsal birlik ve beraberliğin oluşması
E) Bireylerde çok yönlü düşünme yeteneğinin gelişmesi

5. İnsanların geçmişte yaşanmış olay ve olguları öğrenmek istemelerinde;

- I. bugünün geçmişle bağlantısını kavramak,
II. tarihsel birikimden yararlanabilmek,
III. ortak bir inanca sahip olmak

amaçlarından hangilerinin etkili olduğu savunulamaz?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) I ve III
E) I, II ve III

6. "Tarih öğrenmenin gerekliliği ve faydaları ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?" sorusuna verilebilecek doğru cevaplar arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Tarih, millî kimliğin oluşturulmasında yardımcı olur.
- B) Tarih, başka milletlere özenilmesine sebep olur.
- C) Tarih, milletlerin ortak hafızasını biçimlendirir.
- D) Tarih, insanlardaki vatan ve millet sevgisini pekiştirir.
- E) Tarih; anlama, eleştirme ve muhakeme becerilerini geliştirir.

7. • Tarihçilerin bir kısmına göre; Tanzimat'la beraber Osmanlı Devleti yalnızca Batı'yı örnek almamış, Batı'nın kontrolüne girmiştir. Batı'nın kurumlarıyla beraber kültürel değerleri de benimsenmiştir.
- Bazı tarihçilere göre; Tanzimat'ın ilanı, Osmanlı Devleti'nde önemli bir dönüm noktasıdır. Fermanın "padişahın dahi" kanunlara uyacağını belirtmesi, kanun gücünün üstünlüğünü vurgulaması, herkesin kanun önünde eşit olması modern devlet anlayışının yerleşmeye başladığının bir göstergesidir.

Tarihçilerin aynı olayı farklı yorumlamaları;

- I. değerlendirme yapan tarihçilerin farklı siyasi görüşten olması,
- II. araştırmacıların farklı kaynaklardan yararlanması,
- III. farklı zamanlarda değerlendirme yapılması

durumlarından hangileriyle bilimsel olarak açıklanabilir?

- A) Yalnız II
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

8. Avrupa Hun Devleti ve Roma İmparatorluğu arasında 451 tarihinde Katalan Ovası'nda meydana gelen savaşta Hun İmparatoru Attila çok kısa bir sürede Roma İmparatorluğu ordusunu dağıtmış, başkent Roma'ya doğru ilerlemeye başlamıştır. Direnmeden teslim olan Milan ve Pavio gibi şehirlerde söz verdiği gibi kan dökmekten ayrılmıştır. Papa I. Leon Roma'yı rahat bırakması için Attila'nın ayağına kadar giderek af dilemiştir.

Bu metinde tarihin tanımındaki özelliklerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Yer
- B) Zaman
- C) Sebep-Sonuç
- D) Kaynak
- E) İnsan ilişkileri

9. Tarihçi yazar F. Braudel'in tarihle ilgili söylediği "Bugünkü kaygılar ve sorunlar adına geçmişin sorgulanmasından başka bir şey değildir." sözünde aşağıdakilerden hangisini vurgulamış olduğu savunulabilir?

- A) Tarihin tekrarlanması mümkün olmayan gelişmelerden oluştuğunu
- B) Tarihte yaşanan olayların birbirleriyle olan ilişkilerinin ortaya çıkarılmasının tarihin aydınlatılmasında önemli yer tuttuğunu
- C) Tarihsel gelişmelerin öğrenilmesinin bugünü anlamamızda yardımcı olduğunu
- D) Tarihin yalnızca olayları değil olguları da araştırıp sorguladığını
- E) Tarihî eserlerin geçmişi kaydetmek amacıyla ortaya konmadığını

10. Geçmişini bilmeyen, kendisini tanımayan bir toplum, tıpkı hafızasını kaybetmiş bir insan, ırmağın akıntısına kapılmış bir dal parçası gibidir.

Bu durum, aşağıdaki yargılardan hangisine bir örnek teşkil etmektedir?

- A) Tarihî olayların meydana gelmesinde farklı kişilerin etkisi olmuştur.
- B) Geçmişin bilinmesi, bugünkü olayların daha iyi anlaşılmasını sağlar.
- C) Tarihî olayların meydana gelmesinde yaşanan coğrafyanın özellikleri etkilidir.
- D) Tarihî olayların üzerinden belli bir süre geçmelidir.
- E) Tarihî olayların açıklanmasında farklı kaynaklar kullanılmalıdır.

11. Edward Hallet Carr'ın, "Tarih, tarihçilerle olgular arasındaki kesintisiz etkileşim veya bugün ile geçmiş arasındaki bitmeyen diyalogdur." ifadesine göre tarih bilimi;

- I. geçmişten ders alma,
- II. içinde bulunduğu dünyayı anlama,
- III. tarihî süreçte değişim ve sürekliliği fark etme

kazanımlarından hangilerinin gerçekleşmesine katkıda bulunur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

1. "Türklerin Kullandığı Takvimler" konusunu işleyen Kenan Öğretmen, öğrencilerine şu bilgileri vermiştir:

- Büyük Selçuklu Sultanı Melikşah'ın isteği ile hazırlanmıştır.
- Ömer Hayyam başkanlığında kurulan bir astronomi heyetince düzenlenmiştir.
- Başlangıç olarak 1079 yılı kabul edilmiş ve Güneş yılı esas alınmıştır.

Buna göre Kenan Öğretmen aşağıdaki takvimlerden hangisi hakkında bilgi vermiştir?

- A) 12 Hayvanlı Türk takvimi
B) Hicri takvim
C) Celâli takvimi
D) Miladi takvim
E) Rumi takvim

Tarihler	Yorum
MÖ 3200	Günümüze en uzak tarih MÖ 3200'dür.
MÖ 500	MÖ 3200 ile MÖ 500 yılları arasındaki fark 2700'dür.
571	571 tarihi MS olarak nitelendirilir.
MS 1453	571 ile MS 1453 arasındaki fark 882'dir.
1919	Günümüze en yakın olan tarih MS 1919'dur.

Bu bilgilere dayanarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) MS iki tarihten sayısal değeri küçük olan büyük olandan daha yakın bir tarihi gösterir.
B) MÖ iki tarihin arasındaki süreyi bulmak için bu iki tarihi toplamak gerekir.
C) MÖ iki tarihten sayısal değeri büyük olan küçük olandan daha eski bir tarihi gösterir.
D) MÖ bir tarih ile MS bir tarih arasındaki süre bunlardan sayısal değeri küçük olanın, sayısal değeri büyük olandan çıkarılmasıyla bulunur.
E) MS iki tarihin arasındaki süreyi bulmak için bu iki tarihi toplamak gerekir.

3. Aşağıdakilerden hangisinin oluş zamanı diğerlerine göre daha belirgindir?

- A) Sened-i İttifak, XIX. yüzyılın ilk yarısında ilan edilmiştir.
B) Ateş, Paleolitik Dönem'de etkili olarak kullanılmıştır.
C) I. Dünya Savaşı, 1914 - 1918 yılları arasında yaşanmıştır.
D) Haçlı Seferleri, Orta Çağ'da meydana gelmiştir.
E) Türkiye'de cumhuriyet, Millî Mücadele'den sonra ilan edilmiştir.

4. Türklerin tarih boyunca kullandığı;

- I. Rumi takvim,
II. Celâli takvimi,
III. On İki Hayvanlı Türk takvimi

takvimlerinin kullanım sıralaması aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) I – II – III B) I – III – II C) II – I – III
D) II – III – I E) III – II – I

5. Bir tarihçinin, "İslam - Türk âlimlerinin Tarihi Türkistan dediği bu takvim sisteminde maymun, tavşan, tavuk, yılan, koyun, sığır yılları zor seneler sayılmıştır. Diğer yıllar da bahtlı anlamında "kut" yılları olarak anılmıştır." şeklinde tanımladığı takvim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Maya Takvimi
B) On İki Hayvanlı Türk Takvimi
C) Celâli Takvimi
D) Rumi Takvim
E) Hicri Takvim

6. Aşağıdaki tarihlerden hangileri arasında zaman farkı daha büyüktür?

- A) MÖ 1 - MS 99 B) MÖ 75 - MS 375
C) MÖ 149 - MÖ 24 D) MS 149 - MS 375
E) 0 - MS 99

7. Yazı MÖ 3200'lerde Sümerler tarafından icat edilmiştir. Miladi takvimin başlangıcı olarak Hz. İsa'nın doğumu kabul edilmiştir.

Bu bilgilere göre,

- I. Yazı yaklaşık beş bin yıl önce icat edilmiştir.
- II. Dinî olaylar kültürel yaşamı etkilemiştir.
- III. Bilimsel icatlar dinî gelişmelere bağlıdır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

8. Türklerin tarih boyunca değişik takvimler kullanmalarında;

- I. toplumlar arası etkileşim,
- II. ekonomik ihtiyaçlar,
- III. bilimsel çalışmaları yayma isteği

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I ve III

9. Aşağıdaki tarihlerden hangisinin yüzyıl olarak okunuşu yanlış verilmiştir?

	Tarih	Yüzyıl
A)	1922	XX. yüzyılın 1. yarısı, 1. çeyreği
B)	MÖ 42	I. yüzyılın 2. yarısı, 3. çeyreği
C)	1455	XV. yüzyılın 2. yarısı, 3. çeyreği
D)	675	VI. yüzyılın 2. yarısı, 3. çeyreği
E)	MÖ 672	VII. yüzyılın 1. yarısı, 2. çeyreği

10. Mısırlılar Güneş yılı esasına dayalı takvimi;

- I. siyasal,
- II. ekonomik,
- III. askerî

alanlarının hangilerinden etkilenecek hazırlamışlardır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. Büyük Selçuklu Devleti'nde Celâli takviminin, Osmanlı Devleti'nde ise Rumi takvimin kullanılması;

- I. ekonomik faaliyetleri düzenlemek,
- II. tımar sistemini uygulamak,
- III. tarımsal üretimi artırmak

amaçlarından hangilerinin etkili olduğu savunulamaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

12. Ekonomisi tarıma dayalı toplumlarda Güneş yılı esaslı takvimlerin Ay yılı esaslı takvimlerden daha yaygın olarak kullanıldığı görülmüştür.

Bu durumun temel nedeni olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

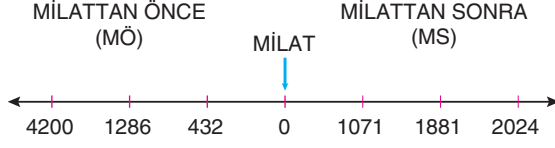
- A) Güneş yılı esaslı takvimlerde tarım yapılan gün sayısının daha fazla olması
B) Tarımsal faaliyetlerin başlama ve bitiş zamanlarının daha iyi bilinmek istenmesi
C) Toplumların bağlı olduğu inanç sistemlerinin etkisi
D) Astronomi araştırmalarının daha doğru yapılmak istenmesi
E) Komşu devletlerle ekonomik ilişkilerin daha rahat yürütülmesi

Bilgi Arşivi

- **On İki Hayvanlı Türk Takvimi:** İslamiyet'ten önceki Türk devletleri ve toplulukları tarafından kullanılmıştır. Güneş yılı esasına göre hazırlanan bir takvimdir. Bir yıl 365 gün olarak hesaplanmış ve yıl 12 aya bölünmüştür.
- **Hicrî Takvim:** Ay yılı esasına göre hazırlanmıştır. Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye Hicret'i (göç) başlangıç olarak kabul edilmiştir.
- **H. Ömer Dönemi'nden itibaren kullanılmaya başlanmıştır.** İslamiyet'i kabul etmeleri sonrasında Türkler bu takvimi kullanmaya başlamışlardır.
- **Celâli Takvimi:** İran takvimi esas alınarak mali işlerde kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Güneş yılı esasına göre hazırlanmıştır.
- **Rumi Takvim:** Osmanlı Devleti'nde, mali işlerde kullanılmak üzere eski Bizans takvimi esas alınarak Güneş yılı esasına göre hazırlanmıştır.
- **Miladi Takvim:** Güneş yılı esasına göre hazırlanan Miladi takvim ilk defa Mısırlılar tarafından kullanılmıştır. Roma imparatoru Julius Cesar ve Papa XIII. Gregor tarafından yapılan düzenlemelerle günümüzdeki şeklini almıştır.

1.

Bu tarih şeridinde göre;

- Bu tarihlerden hangisi, milada en yakın olanıdır?
- MÖ 4200 ile 2024 arasındaki zaman farkı ne kadardır?
- Günümüze en yakın olan tarih, cetvelde gösterilen tarihlerden hangisidir?
- 1071 yılıyla 1881 yılı arasında ne kadar zaman farkı vardır?
- MÖ 4200 yılının günümüze en uzak tarih olmasının nedeni nedir?

sorularının cevapları sırasıyla aşağıdaki ifadelerin hangisinde doğru verildiği söylenemez?

- A) MÖ 432 yılı, milada en yakın olan tarihtir.
- B) MÖ 4200 ile 2024 arasındaki zaman farkı 6224 yıldır.
- C) Atatürk'ün doğum yılı olan 1881, günümüze en yakın tarihtir.
- D) 1071 yılıyla 1881 yılı arasında 2952 yıl fark vardır.
- E) MÖ tarihlerinin sayısal değeri günümüzden uzaklaştıkça artar.

2. Yunanlılar, ilk olimpiyat oyunlarının yapıldığı MÖ 776; Romalılar, Roma şehrinin kuruluşu olan MÖ 753; Müslümanlar Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye hicret ettiği 622 yıllarını takvimlerinin başlangıcı olarak kabul etmişlerdir.

Bu bilgilere göre toplumların takvimlerin başlangıç tarihlerini belirlemede aşağıdakilerden hangisini dikkate aldıkları savunulabilir?

- A) Kùltürler arası etkileşimi
- B) Kendileri açısından önemli olayları
- C) Evrensel sonuçlar doğuran gelişmeleri
- D) Ülkelerinde meydana gelen nüfus artışını
- E) Bilim ve sanat alanlarında meydana gelen yenilikleri

3.

MÖ tarihleri Miladi takvimin başlangıcından geriye doğru gittikçe, MS tarihleri ise Miladi takvimin başlangıcından günümüze doğru geldikçe sayısal değer olarak artar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisinin oluş zamanı günümüze daha uzaktır?

- A) Para MÖ 700'de icat edilmiştir.
- B) Mekkeli Müslümanlar MS 622'de Medine'ye hicret etmişlerdir.
- C) Lidya Devleti MÖ 546'da Persler tarafından yıkılmıştır.
- D) Anadolu'daki Pers egemenliğine MÖ 333'te Büyük İskender son vermiştir.
- E) Hristiyanlık MS 381'de Roma İmparatorluğu'nun resmî dini olmuştur.

4. Türklerin tarih boyunca kullandıkları;

- I. Hicri,
- II. Miladi,
- III. 12 Hayvanlı,
- IV. Celâli

takvim çeşitlerinden hangilerini kendilerinin icat ettiği söylenemez?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5. Takvimlerin;

- I. Toplumların ihtiyaçlarından doğmaları,
- II. Ay ve Güneş yılı esasına göre düzenlenmeleri,
- III. Farklı medeniyetlerin katkıları sonucunda geliştirilip günümüze kadar ulaşmaları

özelliklerinden hangilerinin toplumlar arası etkileşime bağlı olarak şekillendiği savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

6.

- Türklerin bulduğu ve kullandığı On İki Hayvanlı Türk takvimini Çinliler, Tibetliler ve Moğollar da kendilerine özgü değişiklikler yaparak kullanmışlardır.
- Romalıların geliştirerek günümüze ulaştırdığı Miladi takvimi ise bugün birçok dünya devleti kullanmaktadır.

Her iki takvim de Güneş yılı esasına göre düzenlenmesine rağmen Miladi takvimin daha geniş alanlara yayılmış olması ve daha uzun süre kullanılmasında Roma kültürü etkili olmuştur.

Bu bilgilere göre,

- Bilimsel gelişmeler evrensel özellikler taşımaktadır.
- Bütün takvimler Güneş yılı esasına göre hazırlanmıştır.
- Takvimler, dinî faaliyetler yoluyla yayılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7

İnsanlar eski zamanlardan itibaren soğuk - sıcak, açlık - susuzluk gibi kaygılar yaşamıştır. Gece - gündüz ve yaz - kış gibi dönemlerde yaşanan etkili ve sert değişiklikler yüzünden can ve mal güvenliği tehlikeye girmiştir.

İklim ile ilgili bu değişikliklerin insanları aşağıdaki buluşlardan hangisine yönelttiği savunulabilir?

- A) Yazı B) Alfabe C) Pusula
D) Para E) Takvim

8.

Milattan önceki tarihler, milattan geriye doğru gittikçe, milattan sonraki tarihler ise milattan günümüze doğru geldikçe sayısal değer olarak artar.

Buna göre;

- MÖ ve MS tarihlerin arasındaki zaman farkını bulmak için her iki tarih toplanır.
- MÖ ve MS bir tarihin arasındaki zaman farkını bulmak için büyük olan tarihten küçük olan tarih çıkarılır.
- MÖ sayısal değeri küçük olan tarih, sayısal değeri büyük olan tarihe göre günümüze daha yakındır.

yargılardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

9.

Osmanlı Devleti, mali işlerde kolaylık sağlaması için 1839'dan itibaren Hicri takvimin yanı sıra Rumi takvimi de kullanmıştır.

Yalnız bu bilgiye göre Osmanlı Devleti ile ilgili,

- Ekonomik ihtiyaçlar takvim düzenlenmesinde etkili olmuştur.
- Ay ve Güneş yılı esaslı takvimler bir arada kullanılmıştır.
- Farklı kültürlerden etkilenmiştir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10.

Yazının kullanılmasından önceki dönemler Tarih Öncesi, yazının kullanılmasından sonraki dönemler ise Tarih Çağları olarak nitelendirilir. Tarihin incelenme ve öğrenilmesini kolaylaştırmak amacıyla yapılan bu sınıflandırmada bilim insanları, Tarih Çağlarına ait bilgileri daha kesin ve doğru olarak kabul etmektedir.

Bu durum tarih çağlarının hangi özelliği ile açıklanabilir?

- A) Kültürlerin ortaya çıktığı dönem olması
B) Devletler arası çatışmaların hızlanması
C) Toplumlar arası kültürel etkileşim yaşanması
D) Tarih öncesi bulguların dikkate alınmaması
E) Yazılı kaynaklardan yararlanılarak araştırılabilmesi

11.

- On İki Hayvanlı Türk Takvimi
- Hicri Takvim
- Rumi Takvim

Bu takvimlerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türkler tarafından kullanılmaları
B) Başlangıç olarak Hicret'i esas almaları
C) Orta Çağ'da oluşturulmaları
D) 1 yılı 365 gün olarak kabul etmeleri
E) Güneş yılı esaslı olmaları

1. Eski bir yerleşim yerinde yapılan kazıda;
- pişmiş topraktan yapılmış kaplar,
 - kömürleşmiş tahıl taneleri,
 - tunçtan yapılmış ok uçları,
 - bitki liflerinden örülmüş kumaş parçaları bulunmuştur.

Bu bilgilere göre bölge için,

- İlk şehir yerleşim yeridir.
- Yerleşik yaşam başlamıştır.
- Madenlerden yararlanılmıştır.
- Ticari ilişkiler artmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Kayseri Kültepe’de “karum” adı verilen pazar yerinde yapılan kazılarda madenî paralara rastlanmazken Asurlu tüccarların, çok sayıda demir ve bakır siparişlerini gösteren MÖ 2000 yıllarına ait Asurca yazılmış tabletler bulunmuştur.

Bu bilgilerden hareketle,

- Anadolu’dan Mezopotamya’ya sadece bakır ve demir ihraç edilmiştir.
- Anadolu tarihî çağlara MÖ 2000’li yıllarda geçebilmiştir.
- Demir ticareti yazının yayılmasına yol açmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

3. Paleolitik Dönem’e ait merkezlerden biri de Antalya yöresinde bulunan Karain Mağarası’dır.

Buna göre Karain mağarasında aşağıdakilerden hangisine rastlanması beklenemez?

- Duvarlara çizilmiş hayvan figürlerine
- Çakmak taşından yapılmış aletlere
- İnsan iskeleti kalıntılarına
- Hayvan kemikleri fosillerine
- Dokuma tezgâhlarına

4. Anadolu’daki uygarlık merkezlerinden;
- Çayönü’nde orak, kesici aletler ve tahıl öğütme taşları bulunmuş,
 - Çatalhöyük’te ilk şehir yerleşim merkezi ortaya çıkmış,
 - Alacahöyük’teki kral lahitlerinde elbiseler, süs eşyası, maden ve topraktan yapılmış kaplar bulunmuştur.

Buna göre Anadolu uygarlıkları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- Tarihî çağlara geçildiği
- Tarımsal üretime başlandığı
- Seramik sanatı ve madencilğe başlandığı
- Yerleşik hayata geçildiği
- Ölümden sonraki yaşamın varlığına inanıldığı

5. Tarımın ve hayvancılığın keşfiyle birlikte insanlar avcı, toplayıcı ve göçebe yaşamdan üretime dayalı yerleşik hayata geçmeye başladılar. Takas denilen ürün değişimi yöntemini de ilk kez bu dönemde kullandılar. Diğer yandan tekerleği icat ederek ağır yüklerin taşınmasını kolaylaştırdılar.

Buna göre,

- Ticari faaliyetler başlamıştır.
- Sanayi üretimi hızlanmıştır.
- Üretici toplum yapısına geçilmiştir.
- Parayı ticari araç olarak kullanmışlardır.
- Yaşamı kolaylaştıran buluşlar yapmışlardır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve III B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) II ve V

6. Yazının icadı, tarihî devirlerin başlangıcı kabul edilir. **Buna göre yazının bulunuşunun tarihî devirleri başlatmasındaki en önemli etkenin aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?**

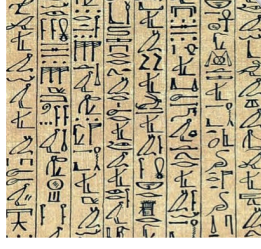
- Bilimsel çalışmalara hız kazandırması
- Kültürel etkileşimleri başlatması
- Tarihî bilgilerimizi netleştirmesi
- Ekonomik yaşamı kolaylaştırması
- Diplomatik ilişkileri resmileştirmesi

7.

Sümer çivi yazısı
tableti

Mısır hiyeroglif yazısının
bulunduğu bir papirüs

Bu iki görselden yararlanarak Sümer ve Mısır yazılarıyla ilgili,

- I. Sümerler yazılarını pişmiş topraklara yazmışlardır.
- II. Mısırlılar resim yazılarını keçi derisinden elde ettikleri kâğıtlarına yazmışlardır.
- III. Uluslararası etkileşim yaşanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

8. Fenikeliler yazmayı kolaylaştırmak amacıyla tarihin bilinen ilk harf yazısı olan Fenike alfabesini oluşturdu. 22 harften oluşan bu alfabeyi İyonlar, Romalılar ve Yunanlar da kullandılar. Fenike alfabesine yeni harfler ekleyen bu uygarlıklar günümüzdeki Latin alfabesini meydana getirdiler.

Buna göre Fenike alfabesi ile ilgili,

- I. Farklı medeniyetler tarafından kullanılmıştır.
- II. Latin Alfabesi'nin temellerini oluşturmuştur.
- III. Anadolu Uygarlıklarından kullanan olmamıştır.

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

9.

MÖ 3200'de Sümerler tarafından yazının bulunmasıyla Maden Devri kapanmış, tarih devirlerinden ilki olan İlk Çağ başlamıştır. 375 Kavimler Göçü'ne (ya da 476 Batı Roma İmparatorluğunun yıkılmasına) kadar devam etmiştir. İlk Çağ medeniyetleri genellikle akarsu ve deniz kıyılarında kurulmuştur. Yaşadıkları döneme ait bilgiler bıraktıkları mimari eserlerden, ilkel yazılı kaynaklardan ve arkeolojik kazılardan elde edilmiştir. Medeniyetlerin insanlığa katkıları savaş, göç, istila, ticaret gibi etkileşimlerle günümüze kadar değişerek gelmiştir. Bu dönemde yaşamış uygarlıklar tarihçiler tarafından yaşadıkları coğrafi bölgelere göre sınıflandırılmıştır.

Bu metne göre aşağıdaki ifadelerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Tarihi devirleri başlatanlar Mezopotamyalılar olmuştur.
- B) İlk uygarlıklar Akdeniz, Ege, Fırat, Dicle, Nil gibi su kıyılarında şekillenmiştir.
- C) Uygarlıkların isimlendirilmesinde kuruldukları coğrafyalar etkili olmuştur.
- D) Yaşadıkları döneme ait bilgiler daha çok destanlar ve mitlerden öğrenilmiştir.
- E) Savaşlar, göçler ve ticaret gibi gelişmeler kültür aktarımında önemli yere sahip olmuştur.

Bilgi Arşivi

Yazıdan önceki dönemin aydınlatılabilmesi için en önemli unsur arkeolojik araştırmalar sonucunda elde edilen araç ve gereçlerdir. Buluntulardan elde edilen bilgiler, yazıdan önceki dönemin doğru yorumlanabilmesinde oldukça önemlidir. İnsanlığın bu döneminde mağaralar, kerpiçten ilkel konutlar, taştan, kemikten, pişmiş kilden yapılmış aletler o döneme ayna tutar. Çayönü Höyüğü (Diyarbakır) ve Cafer Höyük (Malatya) yerleşkelerinde dünyanın en eski buğday türlerinden biri olan "Emmer evcil buğdayı"nın bulunması tahılın ana vatanının Anadolu olduğunun göstergesi olarak kabul edilmektedir. MÖ 8500'lerde Urfa ve Diyarbakır çevresinde de buğday tarımının başlamış olması, tahılın ana vatanının Anadolu olduğunu ortaya koymaktadır.

Anadolu'da avcılık ve toplayıcılığın (Paleolitik Çağ) ilk izlerine, Antalya Karain, Beldibi, Belbaşı ve Öküzini, İstanbul Yarımburgaz mağaralarında rastlanmıştır. Tarım ve hayvancılık sayesinde tüketici toplumdan üretici topluma geçilmiş ve ilk köyler kurulmuştur.

1. Sümerlerin kullandığı ilk yazılı kil tablet örneklerine Uruk kentinde rastlanmıştır. Bu tabletler, tahıl çuvalları ve büyükbaş hayvan listelerinden oluşan tapınağın muhasebe kayıtları şeklindedir.

Buna göre yazının bulunuşuyla ilgili,

- I. Ekonomik ihtiyaçlar etkili olmuştur.
- II. İlk olarak Mezopotamya’da ortaya çıkmıştır.
- III. Dinî inanışların etkisi vardır.

İfadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

2. Hititlerde “Pankuş” adında bir meclis kralın yetkilerini kısıtlamıştır. Kralın olmadığı zamanlarda ise “Tavananna” denilen kraliçe yönetimde söz sahibi olmuştur. Kanunlarında evlenme, boşanma, nikâh, nişan gibi hususlara yer vermişlerdir. Aynı zamanda tanrılarına hesap vermek için “anal” denilen yıllıklar tutmuşlardır.

Buna göre Hititlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kadınlara siyasi haklar tanımışlardır.
B) Yönetimleri demokratik bir anlayışa sahiptir.
C) Merkezî otoritesi güçlü bir devlettir.
D) Kanunlarında medeni hukuka yer vermişlerdir.
E) Tarih yazıcılığı yapmalarının nedeni dinseldir.

3. Persler, geniş topraklara sahip olduklarından satraplık denilen eyalet sistemini oluşturmuşlardır. Gelişmiş bir posta teşkilatı kuran Persler, Sardes’ten başlayıp başkentleri Sus’a kadar uzanan Kral Yolu’nu yapmışlardır.

Buna göre Perslerle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Ticari faaliyetlerde bulunmuşlardır.
B) Ülke yönetimine önem vermişlerdir.
C) Merkezî otoritelerini korumuşlardır.
D) Bilimsel çalışmalara önem vermişlerdir.
E) Eyaletleri merkezden yönetmişlerdir.

4.

Göbeklitepe’de insanlık tarihinde insan eliyle şekillendirilmiş ilk anıtsal taşlar karşımıza çıkar. Bu taşların üzerinde aslan, domuz, boğa, tilki, yılan gibi yaban hayvanlarının resimleri ve yüksek kabartma heykelleri yapılmıştır. Bu taşların en büyüğü on ton ağırlığında olan “T” tipi dikili taşlardır. Göbeklitepe tapınakları çapları 10 ve 30 metre arasında değişen merkezinde iki büyük paralel şekilde duran ve çevre duvarlarında 10-12 adet küçük “T” şeklinde gömülü bulunan dikili taşlardan oluşmaktadır.

Bu metne göre Göbeklitepe kutsal alanı ile ilgili,

- I. İbadet alanı olarak inşa edilmiştir.
- II. Tek tanrılı dinlere inananlar tarafından ibadet yeri olarak kullanılmıştır.
- III. Sanat faaliyetlerinde bulunmuşlardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

5. Mimaride özgün eserler veren Mısırlıların başlıca mimari eserleri firavunların mezar odalarının yer aldığı piramitlerdir.

Buna göre Mısırlıların mimaride ilerlemelerini sağlayan en önemli etken aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Tanrı krallarına önem vermeleri
B) Bilimde ilerlemek istemeleri
C) Toplumsal ihtiyaçlarını karşılamaları
D) Ekonomik olarak güçlü olmaları
E) Dinî inançlarında özgür olmaları

6.

Genellikle “medeniyetin beşiği” olarak anılan “Bereketli Hilâl” Nil, Dicle ve Fırat nehirlerinin vadileri de dâhil olmak üzere Doğu Akdeniz bölgesinin yarım daire şeklindeki bir alanını ifade eder. Bu bölge göç yolları üzerinde bulunan, verimli toprakları ve elverişli iklimi olan bir bölgedir.

Harita ve metne göre bu bölge ile ilgili,

- I. Çeşitli ekonomik faaliyetler yapılmasına elverişlidir.
- II. Farklı toplumların yaşamasına uygundur.
- III. Bilim ve sanat çalışmaları daha gelişmiştir.

yargılarından hangileri söylenemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7.

İlk uygarlıklardan olan Mısır’da yapılan piramitlerde; büyük piramitin tabanının yüzeyi, anıtın yarısının iki katına bölündüğünde pi sayısı elde edilir. Piramitin ekim ortasıyla mart başı arasında düşürdüğü gölgeler mevsimleri ve yılın uzunluğunu göstermektedir. Piramitte ölen kişinin mezarının bulunduğu odaya firavunun doğduğu ve tahtta çıktığı günlerde güneş görünmektedir.

Bu bilgilere göre Mısır’da;

- I. mimari,
- II. astronomi,
- III. geometri

alanlarından hangilerinin geliştiği söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

8. Uygarlıkların beşiği denilen Anadolu’da birçok medeniyet kurulmuştur.

Anadolu’da birçok uygarlığın kurulmasında;

- I. göç ve ticaret yolları üzerinde bulunması,
- II. Asya ve Avrupa’yı bağlayan bir köprü olması,
- III. iklim koşullarının elverişli olması

özelliklerinden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

9.

Persler imparatorluk özelliğine sahip olduklarından atanan valilerle “satraplık” adı verilen eyalet sistemini oluşturmuşlardır. Gelişmiş bir posta teşkilatı kuran Persler, Anadolu’yu kapsayan Kral Yolu’nu yapmışlardır. Persler, görkemli saraylar ve anıtsal yapılar inşa etmişlerdir. Persepolis ve Susa gibi şehirler, Pers mimarisinin önemli örneklerindendir.

Buna göre Perslerle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Ticari faaliyetlerde bulunmuşlardır.
B) Haberleşmeye önem vermişlerdir.
C) Merkezî otoritelerini korumuşlardır.
D) Adaletin sağlanmasına önem vermişlerdir.
E) Eyaletleri merkezden yönetmişlerdir.

10.

Bilim, insanoğlunun temel ihtiyaçlarını giderebilme çabasının sonucunda ortaya çıkmış ve gelişme göstermiştir. Yaşanılan çevreyi tanıma, zamanı algılama, beslenme, barınma, hastalıklardan korunma ve iyileşme bu ihtiyaçların belli başlılarıdır.

Buna duruma;

- I. Mısırlıların ekme biçme tarihlerini belirlemek için takvim yapmaları,
- II. Sümerlerin tapınakların en üst katlarını gözlemevi olarak kullanmaları,
- III. Mısırlıların firavun denilen krallarını mumyalamak için tıp alanında ilerlemeleri

ifadelerinden hangileri örnek gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

